

?A primers de novembre, el teu foc ja pots encendre

20 de novembre de 1975. El dia que van donar per mort el dictador Franco. De fet, a casa l'anomenàvem *Francu*. Vaig viure els meus primers vint anys sota la dictadura del Caudillo, del Generalísimo. Amb la repressió, els morts, el No-Do, l'himne espanyol al final de la programació de la televisió, el català prohibit, festes de barri amb l'estanquera penjada, pantans, el Franco pescant truites o tonyines, tot en castellà, Plan de Desarrollo, «*por favor, compañeros, en castellano para que lo entiendan todos*», el *Realísimo* equip del Règim, «*habla en cristiano*», Presó, coros y danzas, el 18 de juliol, Puig Antich...

El serial de la mort de Franco va durar setmanes. Hi havia por dins i fora del règim per veure què passaria després de la seva mort. Ell s'havia assegurat la successió en el fill del Comte de Barcelona, però hi havia molta activitat política els darrers anys: l'Assemblea de Catalunya, la Plataforma Democràtica, la Junta Democràtica, la Platajunta... S'havia obert una mica el règim i es permetien associacions i el *destape* sexual. Finalment, va ser cert que el règim ho havia deixat tot *atado y bien atado*, amb la promesa de l'actual rei emèrit que mantenir la unitat d'Espanya seria la seva principal lluita. Ja se sap: *antes roja que rota*. Els d'aquella època recordem bé l'Arias Navarro a la televisió en blanc i negre dient entre sanglots allò de «*Españoles, Franco ha muerto*». I, personalment, recordo les monges de l'Hospital Clínic plorant emocionades.

Després de la transició *modèlica*, d'anys de govern socialista, de modernització del país, de la constitució del 78, pocs hauríem cregut que l'Espanya del 2021 tingués tants franquistes situats en llocs estratègics com la policia, la judicatura, la política i la societat. Renoi, quina tropa.